

Wykorzystanie sprzętów wyposażenia sali doświadczania świata w pracy z osobami słabo widzącymi i niewidomymi.

Pierwsze sale doświadczania świata powstały pod koniec lat siedemdziesiątych w Holandii, z myślą o osobach z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu znacznym i głębokim. Z czasem zaczęto je tworzyć w ośrodkach leczniczych, szkołach, przedszkolach, świetlicach,

Sala Doświadczania Świata jest specjalnie urządzonej pomieszczeniem z przemyślaną ofertą bodźców słuchowych, wzrokowych, dotykowych, zapachowych, kinestetycznych. Poprzez zajęcia w niej zmierzamy z jednej strony do aktywizacji uczestnika poprzez nieinwazyjną stymulację wielozmysłową, z drugiej zaś do osiągnięcia efektu relaksacji, wyciszenia, uspokojenia. Środki dydaktyczne wykorzystywane w trakcie zajęć, to przede wszystkim: podświetlane kolumny bulgoczące, światłowody, wąż świetlny, panel UV, tunel lustrzany, łóżko wodne z platformą dźwiękową, suchy basen z podświetlanymi piłkami, ścieżki fakturowe, projektor z wymiennymi tarczami, płyty z muzyką, dyfuzor zapachów. Ponadto: domina fakturowe i dźwiękowe, lokalizator dźwiękowy, powiększone karty pracy do ćwiczeń wzrokowych i wiele innych własnoręcznie wykonanych pomocy.

Przykładowe wykorzystanie konkretnych urządzeń podczas zajęć z osobami słabowidzącymi i niewidomymi:

- **podświetlana kolumna bulgocząca:** stymulacja percepcji wzrokowej, aktywizowanie do patrzenia w konkretnym kierunku, ćwiczenia w zapamiętywaniu i kojarzeniu kolorów z innymi przedmiotami o tej samej barwie; usprawnianie uwagi i pamięci wzrokowej;
stymulacja percepcji dotykowej i słuchowej;
panel sterujący do kolumny jest również wykorzystywany jako środek dydaktyczny do kształtowania umiejętności rozróżniania, wskazywania czy nazywania kolorów;
ponadto jednostajność dźwięku kolumny wycisza napięcia emocjonalne, relaksuje;
- **światłowody:** pobudzanie dziecka do patrzenia (fiksacja □), śledzenie poruszających się świetlnych „nici”;
poprzez oplecenie ucznia światłowodami możemy ćwiczyć dostrzeganie światła z różnych stron (z góry, z dołu, z przodu, z boku);
usprawnianie koordynacji wzrokowo – ruchowej (bawienie się światłowodami, przekładanie ich, owijanie dłoni, ręki, nogi, brzucha – przy okazji ćwiczymy orientację w schemacie ciała oraz rozróżnianie stron prawa - lewa):
oddziaływanie za pomocą barw na nastrój i samopoczucie ucznia;
- **ścieżki fakturowe:** stymulacja zmysłu dotyku, zachęcanie do badania przedmiotów o różnej fakturze; odbieranie bodźców słabszych i mocniejszych; odczuwanie temperatury; rozwijanie pamięci dotykowej;
- **projektor z wymiennymi tarczami:** lokalizowanie jednego spośród wyświetlanych elementów, przeszukiwanie, ćwiczenie kierunkowości patrzenia; śledzenie toru ruchu

danego elementu; rozwijanie spostrzegawczości - wskazywanie nazywanych przez nauczyciela elementów;

- **panel UV:** w świetle uwydatniającym jaskrawe i białe elementy, które przyciągają uwagę ucznia można prowadzić różne ćwiczenia, np. przeliczanie, zabawy tematyczne, zabawy paluszkowe, ćwiczenia w schemacie ciała;
- **łóżko wodne z platformą dźwiękową:** odczuwanie ciała, poprawa orientacji w schemacie własnego ciała, rozwijanie aktywności ruchowej, budzenie ciekawości, radości eksperymentowania, relaks;
- **suchy basen z podświetlanymi piłkami:** stymulowanie zmysłu dotyku i propriocepcji (czucie głębokie) przy jednoczesnej koncentracji na bodźcach wzrokowych; usprawnianie koordynacji wzrokowo – ruchowej;
- **tunel świetlny:** aktywizowanie do patrzenia w określonym kierunku, ćwiczenie głębi postrzegania;
- **domek lustrzany:** bezpieczna, zamknięta przestrzeń z podświetleniem oraz lustrami otaczającymi z każdej strony służy do aktywizowania zmysłu wzroku; lokalizowania elementów np. ubioru osoby znajdującej się wewnątrz; przeszukiwania przestrzeni lustrzanej; zabaw w schemacie ciała z wykorzystaniem lustra;
dla uczniów niewidomych wyjaśnienie np. pojęcia sufitu;
- **dywan światłowodowy:** czarny dywan z delikatnymi punktowymi światełkami, z możliwością ustawienia jednego stałego koloru lub ich „przepływu”; gdy położymy go na podłodze w domku lustrzanym światła dodatkowo odbijają się w suficie – pomaga to w wyciszeniu;
można go również wykorzystać do lokalizowania świetlnych punktów;
- **dyfuzor zapachów:** aktywizacja zmysłu węchu, poszerzanie doświadczeń węchowych, ćwiczenie zdolności kojarzenia zapachu z sytuacją, rozwijanie pamięci zapachowej, poszukiwanie źródła zapachu, aromaterapia – oddziaływanie na samopoczucie i nastrój;
- **radiomagnetofon:** ćwiczenie umiejętności koncentracji na bodźcach słuchowych, poszerzanie zasobu doświadczeń słuchowych, zmniejszenie lęku przed dźwiękami nieznanymi, rozwijanie umiejętności różnicowania dźwięków otoczenia i mowy, rozwijanie pamięci słuchowej, usprawnianie koordynacji słuchowo – ruchowej i słuchowo – wzrokowej, aktywizowanie do wytwarzania dźwięków przy pomocy różnych przedmiotów, instrumentów, aparatu głosowego, oddziaływanie na samopoczucie i nastrój.

Podczas pracy życzę wiele radości oraz nowych, ciekawych pomysłów w wykorzystywaniu urządzeń w trakcie zajęć z uczniami.

*opracowała
Ewa Sypek*